

Les 62 – Antwoorden

Opdracht 1: Vertaal en geef de uitspraak

De tijd is tien minuten voor twee השעה היא עשר דקות לשתים/עשר שתיים

hashá'áh hie èsèr daqot lishtayim/ad shtayim (vrouwelijk telwoord; uur is vrouwelijk)

Hij schrijft aan ons הוא כותב לנו hoe kotev lánoe

De vrouw staat voor de tafel האשה עומדת לפני השולחן há'isháh omèdèt lifne hashoelchán

Hij kwam van achteren הוא בא מאחור hoe bo me'áchor

Ik sta tegenover de winkel אני עומד מולנגד החנות anie omed moel/nègèd hach^anoet

Ik kwam voor (ten behoeve van) hem אני באתי בשבילו anie batie bishvilo

Het paard [is] achter de auto הסוס הוא אחור/מאחור המכונית

hasoes hoe áchor/me'áchor hamm^echoniet

Opdracht 2: Vervoeg het werkwoord עמד {ámad} [pa'al] Staan.

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	עומד omed	עמדתי ámadtie	אעמוד è'èmod	אני
Ik (v)	עומדת omèdèt	עמדתי ámadtie	אעמוד è'èmod	אני
Jij (m)	עומד omed	עמדת ámadtá	תעמוד ta ^a mod	אתה
Jij (v)	עומדת omèdèt	עמדת ámadt	תעמדי ta'amdie	את
Hij	עומד omed	עמד ámad	יעמוד ya ^a mod	הוא
Zij	עומדת omèdèt	עמדה ámdáh	תעמוד ta ^a mod	היא
Wij (m)	עומדים om'diem	עמדנו ámadnoe	נעמוד na ^a mod	אנחנו
Wij (v)	עומדות om'dot	עמדנו ámadnoe	נעמוד na ^a mod	אנחנו
Jullie (m)	עומדים om'diem	עמדתם amadtèm	תעמדו ta'amdoe	אתם
Jullie (v)	עומדות om'dot	עמדתן amadtèn	תעמדו ta'amdoe	אתן
Zij (m)	עומדים om'diem	עמדו ámdoe	יעמדו ya'amdoe	הם
Zij (v)	עומדות om'dot	עמדו ámdoe	יעמדו ya'amdoe	הן

Gebiedende wijs: m: עמוד amod, v: עמדי imdie, mv: עמדו imdoe, infinitief: לעמוד la^amod

Opdracht 3: Ontcijfer het handschrift, geef de klinkertekens, de uitspraak en de vertaling:

הוא הולך למלון	hoe holech lamálon	Hij gaat naar het hotel
היא תחת השולחן	hie tachat hashoelchán	Zij [is] onder de tafel
הלילה הראשון בלי אמא	hallayláh harishon blie imá	De eerste nacht zonder mamma
<i>(Israëlische zegswijze als iemand in militaire dienst gaat)</i>		
אנחנו הולכים לים	anachnoe holchiem layam	Wij gaan naar de zee
הוא עומד מול הארון	hoe omed moel h ^a áron	Hij staat tegenover de kast
לפני המלך	lifne hammèlèch	Voor het aangezicht (in aanwezigheid) van de koning

Les 63 – Werkwoorden 14 – Voltooide of onvoltooide tijd?

Wie het Bijbelse Hebreeuws leest met in zijn achterhoofd het moderne Hebreeuws, staat vaak voor raadsels: is dit een verslag van een *vroegere* gebeurtenis, of gebeurt dit *nu*? En is een profetie wel profetie, want hij staat geschreven in de verleden of voltooide tijd?

Daarom eerst een stukje informatie over het gebruik van werkwoordtijden.

Germaanse talen kennen *subjectieve* tijden; de verteller blijft op de plaats en het tijdstip staan waar hij zich bevindt en laat alle gebeurtenissen aan zich voorbij gaan. De gebeurtenissen vertonen zich aan hem in een bonte verscheidenheid van afstanden en verhoudingen.

In het (Bijbels) Hebreeuws is voor de verteller alles voorbij (עבר, avar, verleden tijd, *perfectum*) waarmee hij in werkelijkheid of in zijn voorstelling min of meer heeft afgedaan. Al hetgeen hem in werkelijkheid of

in zijn voorstelling nog bezighoudt, is niet afgelopen, dus עתיד, atied, toekomstige tijd, *imperfectum*. De verteller stelt zich op het standpunt van het gebeuren of van degenen, aan wie hij zijn verhaal doet.

De waw-consectivium, de tijdveranderende waw

- ♦ Bij een reeks werkwoorden, die voorbijgebeurtenissen aangeven, gebeurt iets merkwaardigs: het eerste werkwoord staat in de verleden tijd, de *perfectum*, de volgende werkwoorden, direct eraan gekoppeld met een waw, staan in de toekomstige tijd, de *imperfectum*.
- ♦ Een verhaal van gebeurtenissen, die nog moeten komen, begint met de niet-verleden tijd, *imperfectum*, en wordt voortgezet in de verleden tijd, *perfectum*, waarbij de werkwoorden met een veelzeggende waw zijn verbonden.
- ♦ Na een opdracht in de gebiedende wijs staat een volgend werkwoord, verbonden met een waw, in de verleden tijd. Dat werkwoord hoeft er niet direct op te volgen; het kan zich ook over een aantal Bijbelverzen heen uitstrekken, zoals je kunt zien in de antwoorden van opdracht 1 en 3 van les 49, waar delen van de Tien Geboden worden vertaald. Het plaatsen van het voegwoord 'en' verandert dus de tijd van het werkwoord van verleden tijd in toekomstige tijd, en andersom. Deze waw heet de *waw Consecutivum* of Tijdveranderende Waw. Dit geldt alléén voor het Bijbelse Hebreeuws, en niet eens altijd; de context van een zin geeft aan of dit het geval is. In modern Hebreeuws komt dit verschijnsel nauwelijks voor.

De waw heeft de vorm ו {we} of ו {oe} voor een werkwoord met achtervoegsels, dus de verleden tijd, en de vorm ו {wa} plus zo mogelijk een dagesh in de volgende letter, voor een werkwoord met voorvoegsels, dus de toekomstige tijd. Dit kan een samenvoeging zijn van ו + ה.

Woordenschat

זַיִת	zayit (m)	Olijf, olijfboom	זַיִתִּים zay'tiem
תִּקֵּן, תִּקְוּ	tiqqen [pi'el]	Repareren, hervormen	
תִּקָּן	tèqèn (m)	Standaard, norm, lijst	
תִּקְנִי	tiq'nie (bn)	Normaal, (volgens) standaard	
תִּקְוִי	táqqien (bn)	In orde, normaal, zuiver	
תִּקְוֶה, תִּקְוּוּ	tiqqoen (m)	Reparatie, verbetering	
תִּקְנָה	taqqánáh (v)	Verbetering, regel, voorschrift, remedie	
תִּקְנוֹן	taqqánon (m)	Reglement, statuten	

We kijken nog even naar het werkwoord עָמַד {ámad} Staan, op het punt staan om, uit les 62.

עָמַד עַל ...	ámad al	Aandringen, volhouden, met nadruk beweren,
עָמַד בְּ... ..	ámad b ^e ...	Weerstaan, standhouden; slagen voor
עָמַד לְ... ..	ámad l ^e ...	Opstaan tegen
עָמְדָה	èmdáh (v)	Positie, standpunt
עָמוּדָה	ammoedáh (v)	Kolom op een pagina, rubriek
עָמוּד	ammoed (m)	Pilaar, zuil, paal, kolom, column, pagina
עָמִיד	ámied (bn)	Rechtopstaand; bestand tegen, resistent
עָמִידָה	amidáh (v)	Stand, positie; duurzaamheid; Joods gebed Amidah

Opdracht 2: Vertaal onderstaande Bijbelteksten en noteer de uitspraak:

- וַיִּקְרָא יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נוּן, אֶל-הַכֹּהֲנִים .....
- .....
- וַדָּבַר-הוּא לָךְ, אֶל-הָעָם .....
- .....
- וְעָמְדוּ רַגְלֵיכֶם בְּיָוֶם-הַהוּא עַל-הַר הַזֵּיתִים אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי יְרוּשָׁלַם, מִקֶּדֶם .....
- .....
- .....

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה .....
 .....
 וַיֵּשֶׁב יַעֲקֹב, בְּאֶרֶץ (...) בְּאֶרֶץ, כְּנָעַן .....
 .....

Opdracht 2: Vervoeg het werkwoord תִּיקַן {tiqqen} [pi'el] Repareren (to repair).

Maak vrijmoedig gebruik van de website www.hebrew-verbs.co.il

Persoon	Tegenwoordige tijd	Verleden tijd	Toekomende tijd	Persoon
Ik (m)	.....	.....	.....	אֲנִי
Ik (v)	מְתַקֶּנֶת	m ^e taqqènèt תִּיקַנְתִּי	tiqqantie אֶתְקַן	אֲנִי
Jij (m)	.....	.....	.....	אַתָּה
Jij (v)	.....	.....	.....	אַתְּ
Hij	.....	.....	.....	הוא
Zij	.....	.....	.....	היא
Wij (m)	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ
Wij (v)	.....	.....	.....	אֲנַחְנוּ
Jullie (m)	.....	.....	.....	אַתֶּם
Jullie (v)	.....	.....	.....	אַתֶּן
Zij (m)	.....	.....	.....	הֵם
Zij (v)	.....	.....	.....	הֵן

Geb. wijs: m: ....., v: ....., mv: ....., infinitief: לְתַקַּן l^etaqqen

Opdracht 3: Vertaal en geef de uitspraak:

Hij houdt vol dat het vandaag maandag is .....

Het is duur, dat het mijn standpunt .....

Zij schrijft een rubriek over de reparatie van haar auto .....

Ik (v) sta achter mijn standpunt .....

Ik stond op tegen de koning .....

Bronnen: Leerboek der Hebreeuwsche Taal, rabbijn S. Ph de Vries; Teach Yourself Biblical Hebrew, prof. R.K. Harrison; en.wikipedia.org/wiki/waw-consecutive; www.hebrewforreadingcomprehension.com, les 8 en 19; www.mechon-mamre.org/.
Zie ook: Videoles dr. Piet van Midden, webapp.fkt.uvt.nl/bho/plugin_wiki/page/hebreeuws, les Het sterke werkwoord 04, tweede onderwerp.